بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/25
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޝާހިދު ރަޝީދު އަޙްމަދު / ސ.ހިތަދޫ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތައް: 1- އަޙްމަދު ބަވްފާސް މ.ނާރޭޖް / މާލެ 2- އާމިނަތު ސަޢުނާ މ.ނާރޭޖް މާލެ 3- މަރްޔަމް ޒާހިރާ މ.ނާރޭޖް / މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2018/HC-A/26
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު ބަވްފާސް މ.ނާރޭޖް / މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް: ޝާހިދު ރަޝީދު އަޙްމަދު / ސ.ހިތަދޫ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިމުނު ތާރީޚު:
15 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1442
28 ޖަނަވަރީ 2021

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް: 11 ޞަފަރު 1439 / 31 އޮކްޓޫބަރު 2017

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 1646/Cv-C/2016
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** މަސައްކަތާއި މުދަލާއި ޚިދުމަތުގެ އަގު ހޯދުމަށްއެދި ހުށަހަޅާ މައްސަލަ
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:** 10 އޯގަސްޓު 2016
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 12 ޖޫން 2017

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޯބުރުޖު ހިނގުން، ތީމުގެ 3 ނަންބަރު ފަންގިފިލާ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބް ސައިޓް: www·highcourt·gov·mv

- **ފަނޑިޔާރު އަލީ ސަމީރުގެ ރައުޔު،** މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުالله ހަމީދު އާއި ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް ތާއީދުކުރައްވައެވެ.

މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު:

1- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ދަޢުވާ ނިންމަވާފައިވާގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުކަމަށް ބުނެ، އެ ދަޢުވާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ސ.ހިތަދޫ / އަލާއިދު، ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުންނާއި، މ.ނާޒް އަޙްމަދު ބަކުރުވާނުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުށަހެޅި މައްސަލައަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ދީފައިވާ ދަޢުވާ ނަންބަރަކީ 2018/HC-A/25 އެވެ. އަދި އަޙްމަދު ބަކުރުވާނުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކޮށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާއަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ދީފައިވާ ދަޢުވާ ނަންބަރަކީ 2018/HC-A/26 އެވެ.

2- ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވުން ބެލެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/25 ދަޢުވާއާއި އަޙްމަދު ބަކުރުވާނުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވުން ބެލެވުނު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/26 ދަޢުވާއާ މި ދެ ދަޢުވާއަކީވެސް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ދަޢުވާގައި އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމެވުން އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ދަޢުވާތަކެއް ކަމުގައިވާތީ، މި ދެ މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ހިންގިފައިވަނީ އެކުގައި އެއް ބެންޗަކުން މައްސަލަ ބަލާ ގޮތުގެ މަތިންނެވެ.

3- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/25 ދަޢުވާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތްތަކަކީ، މ.ނާޒް/ މާލެ އަޙްމަދު ބަކުރުވާނާއި މ.ނާޒް / މާލެ އާމިނަތު ސަޢުދާނާއި މ.ނާޒް /

މާލެ މަޙްކަމް ޖާރިޔާއެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/26 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ކަރުދާ ފަރާތަކީ، ސ.ހިތަދޫ/ އަލާއިރު ޝާހިދު ބަޔާންކުރެއެވެ.

ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުނު މައްސަލަ:

4- މ.ނާޒިމް ކިޔާ ބަންގްލާ ގޯތީގެ އިމާރާތުގެ ތިރީބުރި ކުއްޔަށް ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން އެއްބަސްވުން ޝާހިދު ބަޔާންކުރާއި އަނެއް ފަރާތުން މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކަށް ކަމުގައިވާ މ.ނާޒިމް/ މާލެ، އަބްދުލް ބަޝީރާއި، އާމިނަތު ސަލީނާއި، މަރިޔަމް ޙަމީދާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައެވެ. އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ މުއްދަތަކީ ކުއްޔަށްދޫކޮށްފައިވާ ދުވަހުން ފެށިގެން މީލާދީ 07 (ހަތެއް) އަހަރު ދުވަހެވެ.[1]

5- ބުނެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވީ ޝާހިދު ބަޔާންކުރާ ފަރާތުންނެވެ. ޝާހިދު ބަޔާންކުރާ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، އެ މައްސަލައަކީ، އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރިފަރާތުން އަމަލުކުރަމުން ނުދާކަމަށްބުނެ ގޯތީގެ ވެރިފަރާތްތަކުން ކުރިކަމަށްވާ ސަބަބުން ޝާހިދު ބަޔާންކުރަން ލިބުނުކަމަށް ބުނާ ގެއްލުންތަކުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް އެދިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްކަން އެނގެއެވެ. މި ގޮތުން ހޯދުމަށް އެދޭ ބަދަލުގެ ތެރެއިން ގޮތުގައި ޝާހިދު ބަޔާންކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ތެރެއިން، ދުވާލަކަށް -/200,000ރ. (ދެލައްކަ ރުފިޔާ) ގެ 1% (އެކެއް އިންސައްތަ) ގެ ގޮތުން 16 ޖަނަވަރީ 2016 އިން ފެށިގެން 01 އޮގަސްޓް 2016 ގެ ނިޔަލަށް ޖުމްލަ -/398,000ރ. (ތިންލައްކަ ނުވަދިހަ އަށްހާސް ރުފިޔާ) އާއި، ދުވާލަކަށް -/200,000ރ. (ދެލައްކަ ރުފިޔާ) ގެ 1% (އެކެއް އިންސައްތަ)

[1] ޝާހިދު ބަޔާންކުރާއި މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރިފަރާތުން ވެފައިވާ ކުއްޔަށްދިނުމުގެ އެއްބަސްވުމުގެ 04 ވަނަ މާއްދާ.

ގެ ރޫޙުން މައްސަލަ ނިމޭދުވަހާ ހަމައަށް ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލަށް ކޮށްފައިވާ ހަރަދުތަކާވެ.

އެއްބަސްވުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި އޮތް ހިލާފު:

6- މި މައްސަލައިގައި ބަލާލެވުމުން މިދާ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ގޮތުން، ކުއްޔަށްދޭ ތަން އިމާރާތް ކުރުމަށް އިންވެސްޓް ކުރަންޖެހޭ ފަރާތަކީ ކުއްޔަށްނެގި ސާބިތު ކުރެވޭ. މި ގޮތުން އިމާރާތުގެ މަސައްކަތް ކުރުމަށް ސާބިތު ކުރެވޭ ފަރާތުން ގޭގެ ވެރި ފަރާތަށްކަން އެކަން ޖުމްލަ -/180,000ރ. (އެއްލައްކަ އަށްޔާހާސް ރުފިޔާ) ދޫކޮށްދޭން ކަމަށާއި، މި ފައިސާއަކީ ކުއްޔަށްދީ ތަނުގެ ފުރަތަމަ ހަ މަސް ދުވަހުގެ ކުލި ކަމަށާއި ފައިސާ ބަލައިގަތުމާ ދެ މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކުއްޔަށްދީ ތަން އިމާރާތްކޮށް ނިންމައި، ސާބިތު ކުރެވޭ އާއި ބަލާލުމުން މ.ނަލަ ގޭގެ ވެރިފަރާތަކުން އެއްބަސްވާކަމަށް ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގައި ބުނެފައި އޮވެއެވެ.[2]

7- މ.ނަލަގޭގެ ވެރިފަރާތަކުން އެއްބަސްވުމާއި ހިލާފުވެފައިވާކަމަށްބުނެ އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން، އެއްބަސްވުމާއި އެ ފަރާތަކުން ހިލާފުވި ކަމަށް ދައްކާ ސަބަބު ހާމަކުރުމުން، ސާބިތު ކުރެވޭ ފަރާތުން ބާތިލުވެފައިވަނީ، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސާބިތު ކުރެވުނު މ.ނަލަ ގޭގެ ވެރި ފަރާތަކުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދެއްކުމުގައި އެ ފަރާތަކުން ސާބިތު ކުރެވުނަސް ހުއްޓާ ދީފައިވާކަމަށެވެ. މި ގޮތުން އެ މާއްދާގައި ބުނާ ފައިސާ ދެއްކުމުގެ ގޮތުން ފުރަތަމަ ކުލީގެ ގޮތުގައި 02 ސެޕްޓެމްބަރ 2015 ގައި 60,000 ރ. (ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) ދީފައިވާކަމަށާއި، 12 ޑިސެމްބަރ 2015 ގައި 25,000 ރ. (ފަންސަވީސްހާސް ރުފިޔާ) ދީފައިވާކަމަށާއި، ފަހު ނޮވެމްބަރުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ 90,000 ރ. (ނުވަދިހަހާސް ރުފިޔާ) ބަލާލުމުން ދެއްކުން އެފަރާތުގައި މ.ނަލަގޭގެ ވެރި ފަރާތުން ނުދައްކާކަމަށް،

[2] ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާ.

އަދި އެއަށްފަހު ކުރީގެ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރުމަށް މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތުން ބަނދުންދަނީކަމަށާއި، އަދި އިމާރާތުގެ ގްރައުންޑް ފްލޯރު ގައިވާ ފާރަކީ ބަހާލާ ނުކުރާނެކަމަށް މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތުން ބުނިކަމަށެވެ. މިހެންކަމުން ޝަރުޠު ހަމަޖެހޭ ދެކޮޅު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޝަރުޠު ހަމަޖެހުނު ފަރާތުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާގެ ބާކީ ބައިގައިވާ ފައިސާއާއި މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތުން ބަލާދީފައިވާ އެ ފަރާތްތަކުގެ ބާރުތަކާ ދަށުވާ ފައިސާ ދިން ހުރި ފައިސާގައި ނުހިފާ މަސައްކަތް ނިމުން އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރަން މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން މަސައްކަތް ކުރަނީ ކަމުގައެވެ. އަދި އެފަދައިން ކަން ކުރުމަކީ އެއްބަސްވުމާއި މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރިފަރާތްތަކުން ހިލާފުވެފައިވާކަމުގައެވެ.

8- ޝަރުޠު ހަމަޖެހޭ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައާއި ގުޅޭގޮތުން މ.ނާޒިމް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ދަށުކޯޓަށް ދީފައިވާ ޖަވާބުގައި ބޭނުމެއްވާނީ، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ޝަރުޠު ހަމަޖެހޭ ފަރާތުން ޖެހޭ ޚިދުމަތް އަދާކުރުމަށް ނުވާކަމަށެވެ. އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން ކުރެވުނު ދެއްކުން ޝަރުޠު ހަމަޖެހުނު ބަލާޖެހުނު ނުވާކަމަށެވެ. އެހެންނަމަވެސް އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބަލާޖެހުނަކަށް ޖެހޭ ޝަރުޠު ހަމަޖެހުން ބަލާޖެހުމަށް ނުވެސް، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެގެން ހިފާފައި އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުރެވުނު ދައްކަންޖެހޭ އެއްބަސްވުމަށް ޝަރުޠު ހަމަޖެހޭ ދިނުމަށް ފަރާތްތަކުން ކުރެވުނު ދިފާޢު ކަމަށެވެ.[3] އަދި މި ކަމަކީ އެއްބަސްވުމުގެ ޖަވާބުގައި މާއްދާއަކާ ޝަރުޠު ހަމަޖެހުން ކަމުގައި ބަލާފައި، އެއްބަސްވުން ބާޠިލުކުރަން ޝަރުޠު ހަމަޖެހުނު ސަބަބެއް ފާހަގަކުރެވޭކަމަށެވެ. މި ފަރާތްތަކުން ދަށު ކޯޓުގައި އެދުނީ، އެސަބަބުތަކާއި އެއްބަސްވުމަށް ބާޠިލު އެއްބަސްވުމެއް ކަމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.

[3] މ.ނާޒިމް އާއި ބަނޑާރަ ގޯތީގެ އިމާރާތުގެ ބިނާކުރި ކުންފުނި ދިނުމަށް ގޯތީގެ މިލްކުވެރި ފަރާތްތަކާއި ވަޢުދުވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޝަރުޠު ހަމަޖެހުނު ބަދަލުދިނުމާއި ބެހޭ ކުރުމަށްކަމަށް ބުނާ މ.ނާޒިމް ގޯތީން ޝަރުޠު ހަމަޖެހުނު ކުންފުނި ހިފެހެއް އެފަދަ އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ދަތިވެރި ނަންބަރު 3845 މުޤައްރިރު ހާޒިރު އަށް ކުންފުނި ދިނުމެވެ. މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ ކުރީގެ އެއްބަސްވުމަކީ ބަލާފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ސްޓޭމްޕްފައިވާ ބާރުނާމާ 03 ޖެނުއަރީ 2015 އެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ގޮތް:

9- ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައްވައި އެ ކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ، "މ.ނާޒު އެވްރިއާ ބަންގްލަދޭޝްގެ އިމާރާތުގެ ތިރީބައި ކުއްޔަށް ދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން ޝާހިދު ރަޝީދާއި މ.ނާޒު / މާލެ، އަހުމަދު ޝަފްރާޒާއި، އާމިނަތު ސަލްމާއާއި، މަރިޔަމް ޒާހިރާ އާދަމްގެ ދެމެދުގައި ހެދިފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި، ޝާހިދު ރަޝީދާއި ދަފްތަރު ނަންބަރު 3845 / މާލެ، މުހައްމަދު ޢާޞިމް އާދަމްގެ 03 ޑިސެމްބަރު 2015 ގައި ވެފައިވާ 2 އެއްބަސްވުމަކީވެސް ބާޠިލު އެއްބަސްވުންތަކެއް ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި؛ ޝާހިދު ރަޝީދާއި ދަފްތަރު ނަންބަރު 3845 / މާލެ، މުހައްމަދު ޢާޞިމް އާދަމްގެ ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ބާޠިލުވުމުގެ ސަބަބުން މުހައްމަދު ޢާޞިމް އަށް އެ ގެއްލުމެއް ވެފައިވާނަމަ، އެ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް ޝާހިދު ރަޝީދުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު މުހައްމަދު ޢާޞިމްއަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އަހުމަދު ޝަފްރާޒާއި، އާމިނަތު ސަލްމާއާއި، މަރިޔަމް ޒާހިރާއަށް ދައްކާފައިވާ -/85,000ރ. (އަށްޑިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ގެ ތެރެއިން އެ ފަރާތްތަކުން ވަކިވެދާނެއަށް ހަމަޖެހިފައިވާ -/40,000ރ. (ސާޅީސްހާސް ރުފިޔާ) އުނިކުރުމުން ބާކީ ހުންނަ -/45,000ރ. (ސާޅީސްފަސްހާސް ރުފިޔާ) އަދި އަހުމަދު ޝަފްރާޒާއި، އާމިނަތު ސަލްމާއާއި، މަރިޔަމް ޒާހިރާގެ ފަރާތުން ދަޢުވާކުރި ޝާހިދު ރަޝީދަށް ދޭންޖެހޭ ފައިސާކަމަށް ކަނޑައަޅައި ބަންދުން -/45,000ރ. (ސާޅީސްފަސްހާސް ރުފިޔާ) ޝާހިދު ރަޝީދަށް ލިބިދިނުމުގެ ގޮތުން 12 ޖޫން 2017 އިން ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ސިވިލް ކޯޓަށް އެފައިސާ ދައްކައި، ދަރަނި ހަވާލުކުރުމަށް އަހުމަދު ޝަފްރާޒާއި، އާމިނަތު ސަލްމާއާއި، މަރިޔަމް ޒާހިރާއަށް އަންގައި ޙުކުމްކުރެއްވީއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް:

10- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރީޢަތުގެ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްނުވާކަމަށްބުނެ އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެވެ.

10.1 ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2020 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފަނޑިޔާރުންގެ ޤާނޫނު)ގެ 05 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ފަނޑިޔާރުން މައްސަލަ ބެލުމުގައި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ހެއްކާ ޤަރީނާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް

ކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޝަފަހީ ހެކިތަކަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވާ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

10.2 އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ދިން ފަހު ޕޭމަންޓުތަކުގައި އިސްތިއުނާފު ލިބޭ ފަރާތްތަކުން ހިފާފައި ނުވާއިރު އަދި އެކަމަށް އިސްތިއުނާފު ލިބޭ ފަރާތްތަކުން އެއްބަސްވެފައިވާއިރު އެކަމަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވާ މައްސަލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

11- ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ގަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް ޝަރުޢީ އަދި ގާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްނުވާކަމަށްބުނެ އެގަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އަހުމަދު ސަފްވާނުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަނިވި ނުކުތާތަކެވެ.

11.1- ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވެފައިވާ ފަރާތަކީ ޝާކިރު ރަޝީދުކަމާއި، އަދި އެހެންކަމުން، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/HC-A/112 ގަޟިއްޔާގެ 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ރެޕިއުޑިއޭޝަން (repudition) އުސޫލުގެ ދަށުން، ޝާކިރު ރަޝީދު، އަހުމަދު ސަފްވާނައަށް ދައްކާފައިވާ ފައިސާއަކީ އަނބުރާ ޝާކިރު ރަޝީދަށް ހަވާލުކުރަންޖެހޭނެ ފައިސާއެއް ޤާނޫނުކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށް އެދިފައިވިނަމަވެސް ހައިކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި އަހުމަދު ސަފްވާން އެފަރާތާ އަނބުރާ ދައްކަން ޖުމްލަ ކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

11.2- ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ޝާކިރު ރަޝީދު ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބުނު ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމަށް އެދިފައިވީނަމަވެސް، ގެއްލުން ކުރެވުނުކަން އެކަށީގެންވާ ވަސީލަތްތަކުން

ޝަރުޢީ މަޖުބޫރާގެ ތެރެއިން ކޮންޓްރެކްޓާ ކަމަށާއި، އަދި ދައުލަތާ ޝާހިދު ރަޝީދުއަށް ތަސްލީމް މަސްލާ ނުލިބުމާއި، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގާދެވުން ކަސްޓަމަރުން ކަނޑައަޅާފައި ވީނަމަވެސް، ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ހޯދުމަށް، ޝަރުޢީ މަޖުބޫރާގެ ތެރެއިން ދެފަރާތުގެ ކޮންޓްރެކްޓް މަޢްލޫމާތު ހުށަހަޅާފައިވާކަމާއި، އަދި ފަހުން، އިސްތިޢުނާފު ކުރުމަށް ދައުލަތާއި ޤާނޫނީ ތަރުތީބުން ކޮށްފައިވާ ޝަރުޢީ ޙުކުމް ފަހުމްވެގެން ދައުލަތާއި މިމަސައްކަތާއި ކުރިމަތިވެދާނެ ދަތިތަކުގެ ސަބަބުން ފަހަރު ބަލާފައެވެ ހުރިހާ ފަރާތެއްގެ އިސްތިޢުނާފާ ބެލުމުގެ ޙައްޤުތަކެއް ނިސްބަތްވެގެން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާ ކަމަށާއި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ނަގައިދިނުމުގެ ޙައްޤު ލިބިގެންވާ، އިސްތިޢުނާފާ ޝާހިދު ރަސްމީދުއަށް ތަސްލީމް ނުކުރެވޭ ޤާނޫނީ ވިސްނުމެއް ލިބިގެން ނުވާކަމުން ދައުލަތާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ފައިސާ ދެއްކުމަށް ގޮވާލާ ރައްދު ކުރެވޭ ޤާނޫނީ ނިޔާ ނެތްކަމަށް ބެލެވިގެންނެވެ ފެށި ޝަރުޢީ ޙުކުމް ފަސްކުރުމަށް ދަޢުވާ ނިންމާ ނިކަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ހިތްވަރުގަދަ ފަރާތުން ކަނޑައެޅުން:

12- ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ސިޔާސަތަށް ހުށަހެޅި ބަޔާނެއް ކަނޑައެޅި ކަމަށް ބަލައިގެން، އެކަމާ ގުޅޭ ފަރާތުން ކޯޓަށް ފޮނުވާފައިވާ ބޭނުމުގެ އިސްތިއުނާފުގެ އެއްބަސްވުން މަގާމާއި ގުޅޭ ފަރާތުގެ ކަނޑައަޅާފައިވާ ނިންމުމެއް ހުށަހަޅަން ނުކުތުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުވެސް ޤާނޫނީގޮތުން އެނގޭނެއެވެ. ބޭނުމުން ބަދަލަށް އެދުނީ އިސްތިއުނާފުގެ އެއްބަސްވުމެއް ދަށުން ނިންމާފައިވާ އެންމެ އިސްތިއުނާފުގެ ބާރުތައް ކަނޑައަޅަން ހުށަހެޅުނު ދައުލަތުން ބޭއްވެނީ ނުހަމަ ހުކުމެއް ސިވިލް ކޯޓަށް މަޢުލޫމާތު ދެއްކުމަށް، ޝާހިދު ރަޝީދު އާއި މިނިސްޓަރ ކޯޓުގެ ލިޔުމެއް ފަރާތުން ގުޅުމުގެ ފިޔަވައި ފުރިހަމަ ކަނޑައެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ބާރުތަކުގެ ބަދަލު ހުށަހަޅާ ބަލައިގަތުމެއް ޤާނޫނާ ޚިލާފު ނުވާނެއެވެ.

13- ކުރީގެ އިސްތިއުނާފުގެ ބާރުތަކާއި ބަދަލުވުން ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ދައުލަތުން އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދައުލަތުގެ ދައުލަތުން، މިނިސްޓަރ ކުރީގެ ފިޔަވައި ފަރާތުން ފުރިހަމަވީ، އިސްތިއުނާފުގެ ޝާހިދު ރަޝީދު

ޒާތުވެފައިވާކަމަށާއި، މިހެންކަމުން މިފަރާތްތަކުން އެދޭނީ އެއްބަސްވުމަކީ ބާޠިލު އެއްބަސްވުމެއްކަމަށް ކޯޓުން ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށްކަމަށެވެ. އަދި އެއްބަސްވުން ބާޠިލު ކުރުމަށް ބޭނުންވެގެން ޝާހިދު ރަޝީދުއަށް ނޯޓިސް ފޮނުވާފައިވާނޭކަމަށް އެ ފަރާތްތަކުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.

14- އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން އުފެދޭ ޚިލާފުތަކުގެ ސަބަބުން ހުށަހެޅޭ ދައުވާތަކުގެ ދިފާޢުގައި، ދައުވާ ލިބޭ ފަރާތުން ދައްކާ ވާހަކަތަކުގައި އެއްބަސްވުމާއި ދައުވާކުރާ ފަރާތުން ޒާތުވެފައިވާކަމަށްބުނެ ދިފާޢީ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅައިދިނަމަ އެކަމަކީ ވަކި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން އޮތް މައްސަލައެއް ކަމުގައިވީ ނަމަވެސް، އެފަދަ ކަންކަމަކީ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ކޯޓުގައި ބެލެވެމުންދާ މައްސަލައިގެ ތެރެއިން ކޯޓުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭނެކަމެއްކަން ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ ނިންމެވުމުގައި ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވާ ކަންކަމަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮތެވެ.[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެ އުޞޫލު މި މައްސަލައިގެ މައްޗަށް ތަޠުބީޤު ކުރާއިރު، ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދައުވާގެ ދިފާޢުގައި މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ކަމަކީ މި މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި ކޮންމެހެންވެސް ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ ފަދަ ގޮތެއްގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ދިފާޢީ ހުށަހެޅުމެއްކަން އެނގެއެވެ. ސިވިލް ކޯޓުން މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރި ފަރާތުން ދިފާޢުގައި ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލާފައިވަނީ ބެލުން އުސޫލުގައި ބާރު ހަމަޖެހި އެއްގޮތަށްކަން އެނގެއެވެ.

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 6 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ވ) ގައި ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވާ އިންސާފު ލިބި ދިނުމަށް ކަމާބެހޭ ކޯޓަކަށް ފަރާތްތަކުން މައްސަލައެއް ހުށަހެޅުމުން، މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާބެހޭ ގޮތުން ޤާނޫނީ ގޮތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއާތުތަކަށް، އެ މައްސަލައެއް ބެލުމަކީ ހުރަސް ނާޅާ ހިނދަކު އެ މައްސަލައިގެ ހިމެނޭ ކަންކަމާއި އަދި މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢު އާއި ގުޅޭ ގޮތުން، މައްސަލައިގެ ދައުވާ ރައްދުވާ ފަރާތުން ނަގާ ދިފާޢު ތަކުގެ ތެރެއިން، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢާ މައްޗަށް ފައިސަލާކުރުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި ޢަދުލު އިންސާފުގެ ހަމަތައް ނިޔާ ކުރާ ގޮތުގެ މަތިން ކޯޓުން ބަލަންޖެހޭ ކަމެއްގައި ހުރަހެއް ދިމާ ނުކުތާތަކެއްވެސް ކޯޓުން ބަލައި ފައިސަލާކުރަންވާނެކަމަށެވެ.

15- އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ދެ ފަރާތުގެ މެދުގައި އޮތް ޚިލާފުގެ މައްޗަށް ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައި އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެއިވެސް، އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިންގެ ތެރެއިން މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ނޯޓިސްކުރުމުގައި، އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެއިވެސް މި މައްސަލަ ދަޢުވާކަން ހުށަހެޅި ސާވިސް ޗާޖު ކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ވަނީ ކަނޑައަޅާފައެވެ. އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފުވެއިވެސް ސާވިސް ޗާޖު ކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާ ބިނާކުރެއްވީ، މައިގަނޑު ދެ ސަބަބެއް ބަޔާންކުރުމުންނެވެ. އެއީ ތިރީއިން؛

- ފުރަތަމަ ސަބަބަކީ، ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތަށް ސާވިސް ޗާޖުގެ ގޮތުން މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރިފަރާތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދައްކާފައިނުވުމެވެ.
- ދެވަނަ ސަބަބަކީ، ބޭނުމުން ފައިސާ ދައްކާފައި ނުވުމުގެ ސަބަބުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭ ތަން ސާވިސް ޗާޖު އާއި ބަލާފާ ކުރިއްވިފައިނުވާތީ ބިމަށް، ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ސާވިސް ޗާޖު ކުއްޔަށް ދިނުމުގައި އޮތް އޮތުމެވެ.

ބޭނުމުން ދެ ސަބަބަކަށްވެސް އެއްބަސްވުމުގެ ޢަދަދި ކަމަށް ސާވިސް ޗާޖު ދައްކަމިގެން ޚިލާފުވެސް ކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާފައެވެ.

<u>އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ގޮތަށް ސާވިސް ޗާޖު އަދަދު ދައްކާފައިވާތޯ ބެލުން:</u>

16- ސާވިސް ޗާޖު އާއި މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރި ފަރާތްތަކާއި ދެމެދު ވެވިފައިވާ ކުރީގެ އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގެ ދަށުން ސާވިސް ޗާޖުގެ ގޮތުން އުޖޫރަތުގެ އިލްތިޒާމުވެވިފައިވާއި، މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން އުޖޫރަތުގެ އިލްތިޒާމުވެވިފައިވާ ބެލެހެއްޓުމަށެވެ. އެ މާއްދާގައި ބުނާ ގޮތުން، ސާވިސް ޗާޖުގެ ގޮތުން އަހަރު ކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމަކީ، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކުއްޔަށްދޭ ތަން އިމާރާތް ކުރުމަށް އިންވެސްޓް ކުރުމެވެ. އަދި މިކަން ކުރުމަށްޓަކައި ސާވިސް ޗާޖުގެ ގޮތުން 180,000ރ. (އެއްލައްކަ އަށްޑިހަހާސް ރުފިޔާ) މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރިފަރާތަށް

ދޫކުރަންޖެހުމެވެ. ބުނެވުނު މާއްދާގެ ދަށުން މ.ނާޖް ގެސްޓް ފުރި ފަރާތްތަކުން އަދާ ކުރަންޖެހޭ އިޖްތިމާޢީ، ޝާހިދު ހަސީދުގެ ފަރާތުން ފައިސާ ބަލާފައި ކުރާތީ ދު މަސް ދުވަހުގެ ތަކާގައި ކުއްލިއަކަށް ތަން އިއްޔާރާތް ކޮށް ނިންމުމަށް، އެ ތަން ޝާހިދު ހަސީދު އާއި ބަލާފައި ކުރުމެވެ. މ.ނާޖް ގޮތުގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ބަނަކު އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ ގޮތަށް ޝާހިދު ހަސީދުގެ ފަރާތުން ފަރާތްތަކަށް ފަށާ ތަކާއްގައި ނުވާތަކަމެވެ. ޝާހިދު ހަސީދުގެ ފަރާތުން އެ ނުކުތާގައި ބަލިފައިވާ، އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ފައިސާ ދައްކަމުން މ.ނާޖް ގޮތުގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ޝާހިދު ހަސީދުގެ ދަޢުވާ ދީފައިވާކަމަށް، މި ގޮތުން އެއްބަސްވުމުގައި ސާފުކޮށް ފަރާތްތަކުން ޝާހިދު ހަސީދުގެ ދެމެދުގައި އެއްގޮތަށް އެކި ފަރާތްތަކުން ބައްޔަތުގެން ފަރާތަ ތަކާއްކަމަށް ގޮތް އެކަން ފަރާތްތަކުން ފަރާތުން ތަން ކުރިއަށް ތަކާއްކަމަށް މަސަލަތަކޭ ކުރުމަށް އެ ފަރާތާއި މ.ނާޖް ގޮތުގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ބަލާފު ނުވިކަމަށް.

17- ދެ ފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާއާ ގުޅޭ ގޮތުން އުފެދިފައިވާ ޚިލާފުގެ މައްޗަށް އެ މާއްދާގެ އަރިހުގައި އަދި ހުށަހެޅުން ހިނގާނަމަ އަރިހުގައި ބަޔާނުގެ، އެއްބަސްވުމުގެ ތަރުން ކުރަން ހިނގާފަ އިޖުރާތު ކުރަމަށް އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އަދަދުގެ ފަރާތް އަކީ، ޝާހިދު ހަސީދުގެ ފަރާތުން އެޖެ އެއްފަހަރާ ދޫކުރީ ފަރާތްތައްކަން ނުވަތަ އެ ނުކުތާތަކަން އަދަދުތަކަކަން ބަލާފައިވަނީ ފަރާތަކު ދޫކުރީ ފަރާތްތައްކަން އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގައި ސާފު ސަރީހަ އިބާރާތުން ބައެއްސަކަށްފައި ނުވެއެވެ. މި މައްސަލަގައި މ.ނާޖްގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން އަމަލުކުރަފައިވާ ގޮތަށް ބަލާފު އަދި ޝާހިދު ހަސީދުގެ ފަރާތުން މި ފަރާތް ބަލާމުންދިޔަ އަމަލުކުރި ގޮތަށް ބަލާ ފާރާތުގެ ފަރާތުން ދޫކުރި ކަންކަމުގެ މައްޗަށާއި ހިނގާ ހަގީ ބަލާ މައްޗަށް ބަލާފަ، ފެންނަން އޮތީ އިސި އަދަދުތަކަށް ބަލައިލާފައިވާ ފަރާތަ

ދައުލަތުން އެ ފައިސާއާއި މ.ނާޒް ގޭގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ހަވާލުވިކަމެވެ.[5] އަދި އެކަމުގައި އޭނާ ގޭގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ޝަކުވާއާއި ކޮށްފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމެވެ. މި ގޮތުން ބަލާއިރު ފައިސާގެ ފުރަތަމަ ޕޭމަންޓުގެ ގޮތުގައި 2 ސެޕްޓެމްބަރ 2015 ގައި -/60,000 ރ. (ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާ) ސާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ދިންކަމަށް ސާހިދު ރަޝީދު ބުނެއެވެ. އަދި 12 ޑިސެމްބަރ 2015 ގައި -/25,000 ރ.(ފަންސަވީސް ހާސް ރުފިޔާ) އެކު ޖުމްލަ -/85,000 ރ.(އަށްޑިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) މ.ނާޒް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކަށް ސާހިދު ރަޝީދު ދީފައިވާން ކަމަށް އޭނާ ބުނެއެވެ. އަދި ހަމަ އެގޮތަށް ފަހު ޕޭމަންޓުގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ 95,000 ރ. (ނުވަދިހަ ފަސްހާސް ރުފިޔާ) ހަވާލުކުރަން ދިއުމުން މ.ނާޒް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތުން އެފައިސާގައި ނުހިފިކަމަށްވެސް ސާހިދު ރަޝީދު ބުނެއެވެ. ސާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އެދެފަރާތުން ބުނެފައިވާ ބުނުމާމެދު މ.ނާޒް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން އިންކާރެއް ނުކުރައްވައެވެ. މީގެ އިތުރުން މިމައްސަލައިގައި ދަރުނޯޖުގައި ހެކިބަސްދިން ހެކިންގެ ބަސްތަކުންވެސް އެނގެން އޮތީ ފައިސާ ދައުލަތުގައި ސާހިދު ރަޝީދު އަށް ހަދިޔާދިންކަން މ.ނާޒް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން އެއްބަސްވިކަމާ[6] ފަދަ ފުރަނޖް ހަވާލުކުރަން ދިއުމުން އެފައިސާއާއި މ.ނާޒް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ހަވާލު ނުވިކަމެވެ.[7] މިހެންކަމުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގައި އޮންނަ އިބާރާތާއި އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިން ޢަމަލުކުރަންވާނެ ގޮތާއި ދަރުނޯޓަށް ހެކިން ދިނު ބަހުގެ މަސައްކަތް ބެލުމުން މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދައްކަވަން ސާހިދު ރަޝީދު އަށް މ.ނާޒް ގޯތީގެ ވެރި ފަރާތްތަކުން ހުއްދަ ދީފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުންނާއި އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ސާހިދު ރަޝީދު ދައްކަން ޖެހޭ ފައިސާއާއި އެއްފަހަރާ ދައްކަންޖެހޭ ގޮތަށް އޮތް ފައިސާ ކަން އެއްބަސްވުމަށް ބެލުމުން

[5] ދަފްތަރު ނަންބަރު 9490 އަޙްމަދު ޝަރީފު ދަރުނޯޓުން ހެކިބަހުގައި މި ކަމަށް ބުނު ދިވެހިރާއްޖެ ބުނެފައިވެއެވެ.
[6] ދަފްތަރު ނަންބަރު 4059 ޢަބްދުﷲ ހަސީން ދަރުނޯޓުން ހެކިބަހާ ހެކިބަސް.
[7] ދަފްތަރު ނަންބަރު 9490 އަޙްމަދު ޝަރީފު ދަރުނޯޓުން ހެކިބަހާ ހެކިބަހާއި، ސ.ހިތަދޫ/ޗޮކުލެޓްވިލާ ހަސަން ޖަމާލް ހެކިބަހާ ހެކިބަސް.

އެނގެން ނެތްކަމުން އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާއި އެއްގޮތަށް ޝާހިދު ރަޝީދު ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ އެކުގައި އެގްރީމަންޓަށް ނުދެއްކި އޮތް އޮޅުމަކީ މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައި ގޮތަށް ބަލާއިރު، އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާއާ ޝާހިދު ރަޝީދު ޚިލާފުވެފައިވަނީ ކަމުގައި ބެލެވެންނެތްކަމަށެވެ.

<u>އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޝާހިދު ރަޝީދާއި ތަން ހަވާލުކޮށްދިނުމުގެކުރިން ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ޝާހިދު ރަޝީދު ކުއްޔަށް ދިނުން:</u>

18- އެއްބަސްވުމުގެ ޖަދުވަލީ ކަމަށާއި ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދަށު ކާޒީން ފާހަގަ ކުރައްވާފައިވާ ދުވަސް ސަބަބަކީ، އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ތަން ޝާހިދު ރަޝީދު އާ ހަވާލުކޮށްދީ ނުވަނީސް އެތަން ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ޝާހިދު ރަޝީދު ކުއްޔަށް ދިންކަމަށް ފެންނަން އޮތުމެވެ. ޝާހިދު ރަޝީދު އާ މ.ނާޒް ގޮއްޓީގެ ވެރި ފަރާތްތަކާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 9 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ ގޮތުން ޝާހިދު ރަޝީދުއަށް އެ ތަން ތިންވަނަ ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ލިބޭ އެބައޮތެވެ. މިހެންކަމުން މ.ނާޒްއާވ ކިޔާ ގޯޅިން ޝާހިދު ރަޝީދު އަރާ ދިޔަބަސް އޮތް ތަނެއް ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އިތުރު އެހެން ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމަކީ އެއްބަސްވުމާ ފުށުއަރާ ނަމަ އެކަނި އެ ސަބަބަކަށްޓަކައި ޝާހިދު ރަޝީދު އާ މ.ނާޒްއާވ ކިޔާ ގޮއްޓީގެ ވެރި ފަރާތްތަކާއި އެކު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ޖަދުވަލު ކަމަށާ ޝާހިދު ރަޝީދު ހުށަހެޅި ކަމުގައި ބެލެވެންނެތް ސަބަބެއް ކަމުގައި ނުބެލެވެއެވެ. މ.ނާޒް ގޮއްޓީގެ ވެރި ފަރާތްތަކާއި ޝާހިދު ރަޝީދާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ޝާހިދު ރަޝީދަށް ތަން ހަވާލު ނުކުރަނީސް އެތަން ޝާހިދު ރަޝީދު ތިން ވަނަ ފަރާތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމުން ގެއްލުމެއް ނަމަ އެ ކަމުގެ ޒިންމާ ޝާހިދު ރަޝީދު އުފުލަންޖެހޭނީ ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ދަށުން ތަން ކުއްޔަށް ނަގާ ފަރާތުގެ ކުރިމަތީގައެވެ. އެފަދައިން

ޝާހިދު ރަޝީދު ކަންކުރުމުގެ ސަބަބުން ޝާހިދު ރަޝީދު އާއި މ.ނާޒިމް ގާތުގެ ވަރިހަމަތާއި ދެމެދު ވެފައި ހުރި އެއްބަސްވުމުގެ ޤަވާޢިދުތަކަށް އެއްވެސް އަސަރެއް ފޯރާނެކަމަށް ބެލެވޭކަމަށް ނުވެއެވެ.

19- އިސްވެ ދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެފަދައިން ހުކުމުން މި މައްސަލައިގައި އަޑުއެހުނު ރައުޔަ، ޝާހިދު ރަޝީދު އާއި މ.ނާޒިމްއެވެ ކިޔާ ގާތުގެ ވަރިހަމަތާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ދިފާޢުގައި މ.ނާޒިމް ގާތުގެ ވަރި ފަރާތްތަކުން ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި، އެއްބަސްވުމުގެ ޤަވާޢިދުތަކާއި ޝާހިދު ރަޝީދު ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއިއެކު މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ބާޠިލު ކަމަށް ދަށު ކޯޓުން ނިންމުމަށް ބަދަލުގެނެސް އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ މައްޗަށް ބަލައި އެ ކަންކަމާއި ގުޅޭ ފައިސާގެ ކުރިން ހުކުމެއް ކުރުމަށްޓަކައި ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ދަށު ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ސިޓީގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ބެލުމަށް މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ރިމާންޑް ކުރަން ނިންމީމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެފަދައިން ހުކުމުން ސ.ހިތަދޫ/ ރަނާއިރު ޝާހިދު ރަޝީދު އާއި މ.ނާޒިމްއެވެ ކިޔާ ގާތުގެ ވަރި ފަރާތްތަކާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ޝާހިދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާއިން ބައްލަވައި ޝާހިދު ރަޝީދު އާއި މ.ނާޒިމް ގާތުގެ ވަރިހަމަކަމާއި ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ޤަވާޢިދުތަކާއި ޝާހިދު ރަޝީދު ޚިލާފުވެފައިވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށްފަހު މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން ބާޠިލު ކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލު ގެންނަން ނިންމާކަމަށް މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަކީ

އިއްތިފާޤުވެވަޑައިގަތުމާއި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި އެ ކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމް ބާތިލުކޮށް، މި ފަރާތްތަކުގެ މެދުގައިވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފުވުން ޝަރީޢަތު ހަޝީވުދުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ކަންކަމުގެ މައްސަލަ އެ ކޯޓުން ބަލައި އެ ކަންކަމާއި ދުރު ފައިސާ ކުރަނިވި ޙުކުމެއް ކުރުމަށްޓަކައި ޝަރީޢަތު ހަރަކާތުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ސިޔާގައި ހިމެނޭ ކަންކަން ސިވިލް ކޯޓުން ބެލުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނު (ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010) ގެ 46 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް މި މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓަށް ތަޙްވީލުކޮށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ނިންމަވާފައިވާ ނިންމުމާއި ދުރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ގޮތަށް ކަނޑައެޅިގެން ދިއުމުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1646/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް މ.ނަޖީ އަޙްމަދު ބަޔާންގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގައި އިތުރު އެހެން ގޮތެއް މި ކޯޓުން ކަނޑައަޅާނެ ތަނެއް ނެތްކަމަށް އަންގައި އެ ގޮތުގެ މަތިން މި މައްސަލަބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ޙުކުމްކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުﷲ ހަމީދު | ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް